

ES POT CREAR SENSE MEMÒRIA?

ÉS AQUEST OCELL UNA RULOT?. DE CIRC PERILLÓS / © SANTI MORATÓ I DENIS CALVARONS, 1991

ES POT CREAR SENSE MEMÒRIA?

Aquesta pregunta ressona en un temps on l'art se celebra com el camí cap a la llibertat i la reinvençió personal. Però, quanta d'aquesta llibertat és real si no explorem, en un pla profund, la memòria que la sosté? No busquem fer una mirada historiogràfica encasellada en dates o fets concrets, sinó una aproximació diacrònica, que ens permeti analitzar l'evolució del fenomen en el temps. Una anàlisi transversal del que passa en el present a través d'una lent cultural que no se sotmeti a un sistema hegemònic. Es tracta d'observar la cultura viva des dels seus fragments i resistències, des de la seva possibilitat de canvi.

Ens trobem en una època de transició, on els canvis generacionals ens enfronten a una visió romàntica d'un passat idealitzat i a un futur incert si no fem transformacions radicals. En aquest fanzine volem qüestionar com i per què creem, i fins a quin punt podem fer-ho en col·lectiu. El circ, en la seva essència lliure i crítica, ens ofereix l'espai per a aquest exercici de memòria activa, on redescobrim les prioritats de la creació i del treball conjunt.

Aquest fanzine és una crida a recuperar la memòria per construir un futur que respecti el seu present i el seu passat, que aposti per una creació compartida, crítica i fora dels límits de qualsevol sistema que pretengui ordenar l'art i la cultura.

JUNTES ESCRIUREM LA HISTÒRIA DEL CIRC CATALÀ

Catalunya ha estat i continua sent indiscutiblement un dels motors més destacats del canvi de paradigma circense sorgit arran de la crisi del circ tradicional. El circ i les seves circumstàncies, valgui la redundància, és un univers particular que s'atreixe a desafiar la llei de la gravetat i la del sentit comú per presentar-nos el més inèdit encara.

Qui coneix el sector sap que qui vol fer poesia escènica ha d'atrevir-se a entrar en un laberint ple d'esculls a superar. I com s'ho manegen per sorprendre el públic fent les mil i una és sovint la part més senzilla, el més complicat de tot plegat és aconseguir presentar-ho davant d'un públic i treure'n un benefici econòmic.

El temps passa volant: el que ara és present al cap d'un segon ja és passat. La memòria és fràgil i si no en tenim cura perdrem el ric llegat circense que tenim. Seria quelcom imperdonable i injust.

L'equip que formem part del projecte de l'Arxiu Viu de Circ, una de les mesures del Pla d'Impuls del Circ (2023-2026) tenim davant nostre un repte tant il·lusionant com colossal: deixar per la posteritat el testimoni dels protagonistes d'una època en la qual el circ es reinventa cada dia. I no només volem parlar de les seves proeses, sinó també de les seves vivències, de la seva manera d'entendre el circ i com no: la vida. I de la mateixa manera que les acrobates puguen sobre les espatlles de les altres per construir la torre més alta, nosaltres farem el mateix per explicar el passat, ser una font d'inspiració per totes aquelles artesanes de l'èfimer que tenen entre cella i cella continuar fent-nos somiar.

I anant més enllà, fent un quàdruple salt mortal, farem volar la nostra imaginació per crear un Arxiu que sigui viu i, fugint de qualsevol estereotip, tingui personalitat pròpia. Volem aportar el nostre gra de sorra per dignificar un espectacle que estimem i convertir-nos en una finestra des de la qual qui vulgui pugui veure més enllà i treure les seves pròpies conclusions. L'Arxiu Viu de Circ vol donar veu a tothom que tingui quelcom interessant a dir. Tal com canta Jaume Sisa:

"Oh, benvinguts, passeu, passeu, ara ja no falta ningú, o potser si, ja me n'adono que tan sols hi faltes tu, també pots venir si vols, t'esperem, hi ha lloc per tots".

Ramon Bech, historiador, cronista de circ i membre de l'equip de l'Arxiu Viu de Circ

CAN CREATION EXIST WITHOUT MEMORY?
This question echoes in a time when art is celebrated as the path to freedom and personal reinvention. But how much of this freedom is real if we don't deeply explore the memory that underpins it? We're not aiming for a historiographical approach confined to specific dates or events, but rather a diachronic approach that allows us to analyze the evolution of the phenomenon over time. A transversal analysis of what is happening in the present through a cultural lens—one that resists submission to any hegemonic system. It's about observing living culture through its fragments and resistances, through its potential for change.

We find ourselves in a time of transition, where generational shifts confront us with a romanticized vision of an idealized past and an uncertain future if we don't enact radical transformations. In this fanzine we aim to question how and why we create and to what extent we can do so collectively. The circus, in its free and critical essence, offers us the space for this exercise in active memory, where we rediscover the priorities of creation and collaborative work.

This fanzine is a call to reclaim memory in order to build a future that respects both its present and its past, advocating for a shared, critical creation beyond the limits of any system that seeks to regulate art and culture.

Victor Bobadilla, coordinador artístic de La Central del Circ

SEMBRAR CIRC EN UN DESERT CATALÀ

L'any 1987 Jordi Aspa Tricas i Bet Miralta Clusellas vàrem fundar Escarlata Circus. El circ ha estat i és encara el disparador principal de la nostra vida. Hem vetllat perquè el circ visqui en nosaltres i nosaltres en ell. El fet de ser en el bon moment i en el bon lloc, com ens va succeir, a París, entre el 1984 i el 1987, ens va fer descobrir i viure una de les revoltes que ha tingut lloc en el món circense a Europa, el naixement del *Nouveau Cirque*; això va ser l'aprenentatge i l'empelt més important de la nostra vida. Allí ens va mossegar el circ seriósament.

A Catalunya tot just començava a despertar-se. Som d'una generació que vàrem sembrar circ en un desert català; entre tots i totes l'hem adobat, regat i tingut cura perquè esdevinguí un jardí florit amb varietat d'aromes i gustos. Com a programadors i directors de diferents esdeveniments, hem procurat transmetre i aportar noves maneres i punts de vista, col·laborar en la dignificació i visibilitat d'aquest art. Una lluita, un repte i un joc constant amb les forces que imperen en aquest món. El temps no passa, el temps hi és i els que hi passem som nosaltres. La vida ens ha acompanyat en aquest meravellós viatge nòmada pels cors de la gent. Els nostres cors també s'han nodrit de totes aquestes vivències que conjuntament amb altres emocions i *savoirs faire*s han brodat i engegat les nostres peces.

La memòria és intrínseca a les persones i al pas del temps, o bé l'oblidem o bé ens en nodrim. És una forma de latència que pot ajudar a prendre decisions; als Escarlata ens ha servit per alimentar les nostres peces utilitzant-la com a eina. «Quan els Crancs Portin Talons» n'és un bon exercici. El circ ha tnyit tot aquest coriol que es transforma en ròdol, envoltat pel públic, un espai, una situació, una forma geomètrica, on els badocs baden i s'encurioseixen gaudint qui hi ha enmig, fent-nos somniar en un altre món; un món que no és el que trepitgem quotidianament. El món del meravellament, del somni, de l'impossible o de l'encara per imaginar. Els artistes que s'hi exhibeixen, la majoria, ja no provenen de sagues familiars sinó que poden formar-se en les diferents disciplines en escoles especialitzades. Quan vàrem començar, l'autodidactisme i la transmissió familiar era la font principal d'aprenentatge.

Podem qüestionar, quina és la memòria que transmetem a les escoles? Podríem dir que el circ no ha canviat tant, qui ha canviat són els repertoris, els espais i la concepció de circ, bàsicament la nostra mirada?

Escarlata, companyia de circ

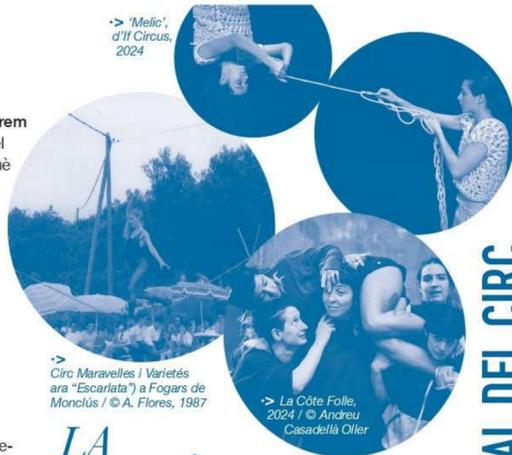
TEIXINT MEMÒRIA COL·LECTIVA

Tot comença conversant amb les nostres àvies... Quan els hi fem preguntes, elles ens parlen de les seves àvies. Entenem que no ens podem aturar aquí, que el projecte necessita recollir la memòria col·lectiva que no surt als museus ni als llibres, que es descobreix preguntant i escoltant. Decidim entrevistar moltes més dones grans, recopilant fragments de la seva vida relacionats amb el fet de teixir, un art molt present en la vida de la majoria d'elles, una destresa que dominen per haver nascut dones en una època determinada, una pràctica que incorporem en el nostre projecte 'Melic'.

Aleshores, decidim fer entrevistes a les dones dels territoris on actuem, teixint amb elles la corda que després farem servir a l'espectacle, mentre ens parlen de qui són i com ha estat la seva vida. Cada vegada ens sentim més atretes i fascinades per les seves històries; coneixements i aprenentatges que sorgeixen de l'escolta. I per la manera tan particular i única que tenen d'explicar un record. Ens fixem en els detalls, en les anècdotes. Quin lloc té l'art i l'artesanía en la vida de les nostres àvies? Necessitem saber qui eren aquelles rebesàvies que teixien a la plaça, a l'escola, a la vora el foc, que teixien xarxa al barri.

A partir de recopilar i documentar molts fragments de vides, forgem una memòria col·lectiva d'una època, d'una artesanía quasi extingida com a professió i a la vegada tan present en el nostre dia a dia. Una artesanía tèxtil que demana temps, passió, repetició i cocció a foc lent, com el circ. Remoure el passat per reinventar el que vindrà. Tot plegat ens ajuda a tenir una visió més global de qui som per poder seguir creant amb més eines i vivències a la butxaca.

If Circus, companyia de circ resident a La Central del Circ el 2024

'-> 'Melic', d'If Circus, 2024

> Circ Maravelles i Varietés ara "Escarlata" a Fogars de Monclús / © A. Flores, 1987

> La Côte Folle, 2024 / © Andreu Casadellà Oller

LA MEMÒRIA DE L'OBLIT

"Al principi eren les claus, la cartera, les ulleres... No em sorprèn gaire quan em pregunta dos cops on visc.

A vegades m'observava amb curiositat... em mirava com si no sabés qui soc.

Ella continuava fent la seva vida, feia les seves coses, anava i tornava.

Un dia va marxar de casa deixant la porta oberta... Tres dies vam estar-la buscant... no sabem quin enrenou! Bombers, helicòpters i grups de recerca... teníem tot el poble mobilitzat.

La vam trobar enmig d'un camp a 20 km de l'església... somreia morta de riure, envoltada de bous i vaques.

laia, iaia, com estàs? On eres? Li pregunto angoixada. I ella: On era jo? On éreu vosaltres? Jo fa tres dies que us espero".

'Entre bous i vaques' és un relat escènic que busca barrejar diverses realitats, anècdotes, històries inventades, històries de veritat, històries d'oblits i de records. Neix de la meua àvia per parlar del teu tiet, del veí de baix, de la tieta de la Carne...

Un viatge entre els records d'un cervell en ruïnes, entre la sensibilitat i l'humor.

Maria Paz Marciano, artista de la companyia La côte folle, en residència a La Central del Circ el 2024

TRÀNSITS 2025

CREACIÓ

CIA. OTRA VEZ LUNES

'This is Not a Love Song'

Enredadas en las alturas del trapecio, Sofia Demicheli y Mariana Fernández desafían los estereotipos y desentranan los misterios y complejidades de nuestras percepciones amorosas, todas moldeadas por la cultura pop que ha tejido los hilos de nuestra existencia.

Foto: Ana Cortés

ARREL GUEVARA

'Lutum'

Una experiència escènica crua i orgànica, revelada sota la mirada de l'espectador a través del trapezi, globus, càmeres i videoprojeccions. L'artista ens convidava a contemplar la fragilitat i la mutabilitat del cos, un entramat viu i caduc que s'enfanga fins a la paràlisi.

Foto: Sophie Núñez

RECERCA

CIE. LE BAR À CHIENS

'A braccio'

Una experiencia sensorial que invita al público a conectar con sus propias emociones y recuerdos, resonando en lo más profundo del ser. Un viaje donde el circo se convierte en el vehículo perfecto para explorar las profundidades del alma humana.

Foto: Andrés Morales

Foto: Roberto Ferrí

CIA. MESA PARA DOS

'DesMother'

Una investigación entre la belleza de los márgenes y de lo imperfecto. A través de la cuerda aérea y el humor se exploran las nociones de lo sucio, lo vulnerable, lo propio y lo ajeno, el cambiar de las relaciones y las expectativas de cada uno en el arte y la vida.

T.E.S.T.!

MORGANA MORANDI

'Miss Sbarbie'

C'era una volta un corpo di plastica. Forse due, forse 10, forse cento... O forse 101! C'erano una volta un sacco di piccole cyborg che allietavano le vite di piccole bambine, facendo loro immaginare tutti i mondi, i luoghi ed i momenti possibili che con quegli esserini inanimati potevano materializzare e vivere. C'è Morgana. E ci sono le Barbie: sono le mie amiche, le mie sosie, il mio pubblico, le mie nemiche, i cucchiain della mia Nutella, i miei superpoteri, i miei proiettili... C'è Franchina, la macchinina telecomandata. E, ovviamente, c'è Ken... Umano!

Foto: Kristine Maguire

Foto: PantRay Photography

ESPAI D'ACOMPANYAMENT

MARAGDA INDURÁIN

I MARIA ESTELA

'Float'

Dues dones en una situació vital precària, travessen el carrer agafades de la mà. Comparteixen el desig de millorar les seves realitats. Traslada l'espai interior d'una llar a l'exterior, utilitzant i integrant els elements urbans per evocar la sensació d'un espai inacabat i vulnerable. El màstil es transforma en un terrat des d'on observar-ho tot amb distància, una escala on pujar, baixar i esperar, i un ascensor que connecta diferents nivells d'un univers domèstic.

CIE. LA NORMA

'Scandale'

Com s'allotja l'escàndol en cossos que lluiten contra la dominació? En cossos que s'alteren, s'encamen i es confessen? *Scandale* es proposa explorar la fabricació de la norma i la mirada que es projecta en ella. Amb l'espai aeri com a origen, el col·lectiu treballa i se situa a la cruïlla del circ amb codis de la performance i les arts visuals.

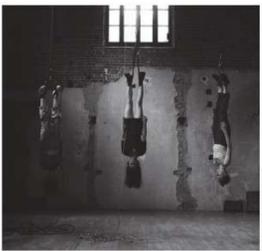

Foto: Irena Bacioli

COMPANYIA DE CIRC "EIA"

'Secrets'

Al centre de les seves creacions hi ha un circ humà, capaç d'evocar la complexitat de les relacions humanes. Aquesta vegada s'interroguen sobre el pas del temps i les transformacions que provoca, amb especial atenció a visibilitzar i posar en valor les coses que moltes vegades amaguem. Què demanaríem a la nostra última estrella fugaç?

Foto: Natacha Elmir

Foto: Lucia Olalla

QUÈ ÉS LA CENTRAL ?

La Central del Circ és un centre de creació de la Xarxa de Fàbriques de Creació de Barcelona que promou una comprensió àmplia del circ contemporani. Posa a disposició de l'artista recursos per a l'entrenament, assaig, investigació, creació, reflexió i formació continuada.

Equip de La Central del Circ: Miriam Alagarda, atenció als/les usuàries/es i administració; Esther Blázquez, mediació comunitària; Víctor Bobadilla, coordinació artística; Anna Bosch, gerència; Noemí Costa, producció; Oliver Elizalde, tècnic de seguretat i manteniment tardes; Daphné Malherbe, recerca, creació i projectes internacionals; Marc Puig, cap tècnic de seguretat i manteniment matins; Ummey Saleha, neteja; i Berta Vilanova, comunicació.

ESCOLTA EL PÒDCAST DE LA CENTRAL!

RESIDÈNCIES DE CURTA DURADA

GABBIE COOK

'Girl with a Curl'

A multidisciplinary and immersive solo performance, combining contemporary dance, acrobatics, Chinese pole, physical theatre and text/comedy. It is a fantasy about power and liberation; a public service announcement about how women have been historically educated to disregard and internalise their anger, conveniently ensuring that violence remains the language of the oppressor.

ELISA OLIVA

'TreNotturmo'

TreNotturmo è un viaggio nella notte, è l'incontro di due arti, è la ricerca dell'invisibile. In questo spettacolo dove il linguaggio del circo dialoga con le arti urbane, l'autrice ci invita ad esplorare orizzonti oscuri, dove il corpo si espande con le sue ombre ed il buio ci rivela ciò che è invisibile di giorno.

Foto: Clara Pedret

CIA. NORAEZEAN

'Herrari'

Zirku garaikideko ikuskizun ibiltaria, gizakiaren eraginagatik eta gizakiaren gabeziagatik hainbeste aldatu diren hiri- eta landa-eremuie begirada bat egitera gonbidatzen gaituena. Gaur egungo lasaitasunaren irrikak eta komunitate-zentzuak er agindako nekazal munduaren atsekabeen murgiltzen gaitu.

MARIA DE LA PARRA

'Suspendida'

Una exploración de la dualidad entre la parálisis emocional y la frenética actividad mental a través del lenguaje del circo. El título simboliza tres acepciones: interrupción vital por el trauma, sensación de invalidez y la idea física de estar suspendida. La obra refleja la complejidad del proceso de sanación, combinando vulnerabilidad, incomprendida y fuerza.

MARINE DE GRANDMAISON

'Dérobée'

Et si ce n'était plus seulement une robe suspendue à côté de vous? Vous feriez un pas dans sa direction? Un frisson vous envahit puis vous sentez sa présence. Le temps d'une danse au son de la révolution ceux sont vos illusions qui prennent vie. Je vous vois esquiver un sourire... vous aussi vous y avez cru ? En duo avec sa solitude: une étreinte avec l'absence, une invitation à se bercer d'illusions.

COMPANYIA SOLCA

'Malabaristes del semàfor'

La companyia desenvolupa un projecte centrat en els malabaristes dels semàfors de Barcelona, explorant la marginalitat, la identitat i l'exclusió en els "no-locs" urbans. A través d'aquesta investigació, busquen donar visibilitat a aquests artistes, reflexionar sobre la silenciència i fomentar un diàleg social inclusiu.

Més informació sobre els/les artistes i les companyies a www.lacentraldelcirc.cat